

Helsingborgs kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

2018-02-26

Dnr 400-2016:11440

Rektor, Svensgårdsskolan
per.olsson@helsingborg.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av förutsättningar för delaktighet i undervisningen vid Svensgårdsskolan i Helsingborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av "Förutsättningar för delaktighet i undervisningen". Syftet är att *granska och bedöma hur lärare skapar förutsättningar för alla elevers delaktighet i undervisningssituationen*.

De övergripande frågeställningarna är:

1. Vad i undervisningen skapar förutsättningar för delaktighet?
2. Vad i undervisningen skapar inte förutsättningar för delaktighet?

I detta ingår att granska och bedöma på vilka sätt och i vilken utsträckning *undervisningens aktiviteter, lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön* ger eller inte ger förutsättningar för delaktighet för alla elever. Skolinspektionen utgår i den här kvalitetsgranskningen från en definition av delaktighet som omfattas av sex delaktighetsaspekter: tillhörighet, tillgänglighet, samhandling, engagemang, erkännande och autonomi.¹

Granskningen genomförs i en klass i årskurs 5 vid 23 skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Svensgårdsskolan,² i Helsingborgs kommun, ingår i denna granskning. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionen besökte Svensgårdsskolan den 11-13 december 2017. Besöket genomfördes av Rut Hård af Segerstad och Carina Nilsson. Lektionsobservationer samt intervjuer med lärare, elever, rektor och representanter för elevhälsan har genomförts.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till de viktigaste utvecklingsområdena som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.³

¹ Se bilaga 2, "Definition av delaktighet".

² Se bilaga 1, "Bakgrundsuppgifter om verksamheten".

³ För granskningens författningsstöd, se bilaga 3.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärares⁴ arbete med att skapa förutsättningar för alla elevers delaktighet i undervisningen fungerar väl inom flera områden, men behöver utvecklas i några delar för att stärka elevers möjlighet till delaktighet i undervisningen.

Tabell: Översikt av bedömda utvecklingsområde inom undervisningens aktiviteter, lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön, i förhållande till de sex delaktighetsaspekterna. I gråa fält anges de prioriterade utvecklingsområdena. Vita fält betyder att det inte bedömts vara ett prioriterat utvecklingsområde. Svarta fält betyder att de delaktighetsaspekterna inte är relevanta att bedöma i förhållande till lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön.

	Tillhörighet	Tillgänglighet	Samhandling	Erkännande	Engagemang	Autonomi
Undervisningens aktiviteter			Utvecklingsområde			Utvecklingsområde
Lärares ageranden						
Omgivningsfaktorer i lärmiljön						

Undervisningens aktiviteter

Granskningen visar att lärare utformar undervisningen så att eleverna ska känna en *tillhörighet* i klassen. Även om det finns elever som går till en så kallad studieverkstad ett par gånger per vecka, deltar de tillsammans med övriga elever i lärares genomgångar och instruktioner och arbetar med samma ämnen och material.

Lärare utformar undervisningens aktiviteter så att de i huvudsak är *tillgängliga* för alla elever. Lärare inleder lektioner med att introducera dagens arbete och kompletterar också muntliga instruktioner och genomgångar med skriftliga. Vidare främjar lärare att undervisningens aktiviteter är tillgängliga för alla elever genom att elever som har behov av det har anpassade programvaror på sina datorer. Däremot förklarar lärare inte alltid varför eleverna ska utföra olika uppgifter. Alla lärare ger inte heller instruktioner på sådana sätt att alla elever ges möjlighet att förstå.

Lärare utformar inte undervisningen i tillräcklig utsträckning så att elever kan delta i gemensamma aktiviteter och därmed ges möjlighet till *samhandling*. Även om eleverna ibland får möjlighet att arbeta i par eller mindre grupper för att svara på frågor tillsammans finns det också ämnen där grupparbeten inte genomförs eller förekommer mycket sällan. Det händer också att elevaktiva moment inte utformas så att alla

⁴ Med lärare avses i beslutet de lärare som har deltagit i Skolinspektionens intervjuer och vars lektioner har varit föremål för Skolinspektionens observationer.

elever ges möjlighet att aktivt delta, då några elever blir utan parkamrater när gemensamma uppgifter ska genomföras. Vid de tillfällen elever ges möjlighet att arbeta i par eller grupp är det företrädesvis, men inte alltid, lärare som ansvarar för gruppindelningen.

Lärare utformar i viss grad undervisningens aktiviteter så att alla elever ges *erkännande*. Vid par- eller grupparbete bestämmer lärare hur paren ska se ut, alternativt vilka roller eleverna ska ha med utgångspunkt i elevernas styrkor och vad de behöver utveckla, så att eleverna kan bidra till uppgiftens genomförande utifrån sina förutsättningar.

Lärare arbetar för att skapa *engagemang* hos eleverna genom bland annat korta genomgångar, filmvisning, texter som intresserar eleverna och interaktion mellan elever. Lärare varierar också aktiviteterna under lektionerna för att skapa och bibehålla motivationen hos eleverna. Det sker till exempel genom att eleverna får arbeta utifrån olika arbetsscheman, med problemlösning eller spela spel.

Lärare främjar inte i tillräcklig utsträckning elevernas *autonomi* i utformandet av undervisningen så att elever ges möjlighet att utöva inflytande över det som sker i undervisningen. Innehåll och arbetssätt är ofta fastställda av lärare utan att elever har fått möjlighet att påverka eller lämna synpunkter. Det är endast vid enstaka tillfällen lärare ger eleverna möjlighet att göra egna val inom ramen för en uppgift samt arbeta i egen takt utifrån ett arbetsschema.

Lärares ageranden

Granskningen visar att lärare genom ett aktivt lärarstöd gör undervisningen *tillgänglig* för alla elever. Lärare går runt i klassrummet, diskuterar med elever och svarar på elevers frågor medan eleverna arbetar. Lärare ger också individuella instruktioner till elever som behöver det samt stöd till både elever som efterfrågar hjälp och elever som inte ber om hjälp. Lärare stödjer även elever att komma igång med extrauppgifter när de är klara med den obligatoriska arbetsuppgiften. I något ämne kan elever få vänta länge på att få hjälp.

Lärare ger elever *erkännande*, exempelvis genom att ge positiv återkoppling och bekräfta det eleverna är bra på. Lärare lyssnar på eleverna och ser till att eleverna lyssnar på varandra. Vidare fördelar lärare ordet och bekräftar på olika sätt det elever berättar. Ett par lärare har strategier för att fördela talutrymmet mellan eleverna. Både flickor och pojkar är aktiva under samtalen, men alla elever pratar inte lika mycket.

Lärare främjar i viss utsträckning elevernas möjlighet till *autonomi* genom att ge eleverna stöd i att utveckla en förståelse för och ett inflytande över det egna lärandet. En

del lärare låter eleverna reflektera över hur det har fungerat under lektionen. De ställer då frågor som utgår från elevens lärande. I ett ämne låter läraren eleverna utvärdera sig själva efter varje arbetsområde. Det händer att eleverna får uttrycka åsikter om undervisningen.

Omgivningsfaktorer i lärmiljön

Granskningen visar att den fysiska miljön är utformad så att den är *tillgänglig* för alla elever. Klassrummen är utformade så att eleverna kan ta del av det som sägs och utförs under lektionerna. Det är lärarna som bestämt elevernas placering i klassrummen med utgångspunkt i elevernas behov. Det finns möjlighet för eleverna att hämta hörselkåpor och bordsskärmar för att få avskildhet under arbetet.

Lärare har utformat klassrummen, som är ämnesrum, så att eleverna kan hämta böcker och material utan lärares hjälp vilket ger eleverna möjlighet till *autonomi*. I anslutning till klassrummen finns grupprum som gör det möjligt för eleverna att på vissa lektioner välja en annan arbetsplats. Däremot behöver elever ibland vänta på lärare, eller gå in i mentorns klassrum under pågående lektion, för att hämta sitt material.

Lärare och övrig personal arbetar för att den psykosociala miljön i klassrummet ska utmärkas av att det råder ett tryggt klimat så att elever ges *erkännande*. Rektorn, elevhälsoteamet och arbetslaget har genomfört insatser kring gemensamma strukturer och arbetssätt i klassrummet bland annat för att främja ett gott klassrumsklimat. Elever upplever emellertid att miljön på vissa lektioner visserligen är bättre än tidigare, men att det fortfarande kan vara stökigt och att det ibland blir bråk mellan elever. De upplever också att skolans konsekvenstrappa inte används konsekvent av lärarna.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden avseende undervisningens aktiviteter. Huvudmannen behöver se till att:

- Lärare utformar aktiviteter så att alla elever kontinuerligt ges möjlighet att delta i en gemensam handling i par eller grupp tillsammans med andra elever.

Skolinspektionen bedömer att lärare inte i tillräcklig utsträckning ger eleverna möjlighet att *samhandla* med andra elever och därigenom utvecklas i interaktion med andra elever.

De lektioner Skolinspektionen observerat omfattar få moment där eleverna arbetar i par eller grupp. Endast under en observerad lektion förväntas elever arbeta parvis för

att lösa en uppgift. Under denna lektion omfattas inte alla elever av uppgiften, då några elever blir utan parkamrater. Elever berättar i intervju att det mest är enskilt arbete på lektionerna, utom i något ämne. Eleverna uppger också att det händer att någon elev blir över vid gruppindelningar. En elev säger att det händer ganska ofta och att det är samma personer det handlar om. Av intervju med lärare framgår att flera lärare, men inte alla, tar ansvar för gruppindelningar och vem som ska arbeta med vem. En lärare beskriver att hen tidigare utsåg samarbetspartner men att eleverna numera själva får leta upp någon att arbeta tillsammans med. En annan lärare berättar att hen ofta låter eleverna samarbeta i par eller tregrupper. Läraren använder då metoden EPA (elev-par-grupp).

Utifrån redovisat underlag är Skolinspektionens samlade bedömning att lärare inte utformar undervisningen så att alla elever kontinuerligt ges möjlighet att samhandla med andra. Därmed behöver lärares arbete med att skapa förutsättningar för alla elever att vara delaktiga i undervisningen utvecklas.

- Lärare utformar undervisningen så att eleverna får möjlighet att utöva ett reellt inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt.

Skolinspektionen bedömer att lärare inte i tillräcklig utsträckning främjar elevernas *autonomi* så att elever ges inflytande över det som sker i undervisningen. På de flesta lektioner Skolinspektionen observerat är innehåll och arbetssätt fastställda av lärare på förhand utan elevers medverkan. Eleverna uppger i intervju att de, med undantag för något ämne, inte tillfrågas om vad de kan inför ett nytt arbetsområde. De framhåller att det finns ett ämne där alla eleverna arbetar med samma sak. Vidare framhåller eleverna att elevens val är ett tillfälle då de kan göra egna val. De uppger även att de i ett ämne kan välja mellan att arbeta med uppgifter i ett häfte eller en bok. I lärarintervjun berättar en lärare att hen tycker om att styra lektionerna och att elever därmed inte ges så mycket inflytande. Läraren uppger att eleverna däremot kan få välja redovisningsform. Några lärare beskriver att de planerar undervisningen så att elever ges möjlighet att göra egna val inom ramen för en uppgift eller arbeta i egen takt utifrån ett arbetsschema.

Utifrån redovisat underlag är Skolinspektionens samlade bedömning att lärare inte utformar undervisningen så att den i tillräcklig utsträckning främjar elevers möjlighet att utöva ett reellt inflytande över undervisningen. Därmed behöver lärares arbete med att skapa förutsättningar för alla elever att vara delaktiga i undervisningen utvecklas.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 24 augusti 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Huvudmannen ska vid uppföljningen även redovisa hur granskningens resultat används övergripande i hela verksamheten. Vidare ska huvudmannen redovisa hur rektorn och huvudmannen följer upp de vidtagna åtgärderna samt i vilken grad man bedömer att åtgärderna har fått avsedd effekt.

Redogörelsen skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, att: Rut Hård af Segerstad. Vänligen hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (400-2016:11440) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

X Rut Hård af Segerstad

Beslutsfattare
Signerat av: Allan Westerdahl

Föredragande
Signerat av: Rut Hård af Segerstad

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/forutsattningar-for-delaktighet-i-undervisningen/>

Bilageförteckning

- Bilaga 1** Bakgrundsuppgifter om verksamheten
- Bilaga 2** Definition av delaktighet
- Bilaga 3** Granskningens författningsstöd

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Svensgårdsskolan i Helsingborgs kommun är en F-9-skola med 420 elever. Skolan har fyra arbetslag. Årskurs 5 ingår i arbetslag åk 4-5. Varje arbetslag har en lagsamordnare som rektor träffar en gång i veckan. På skolan finns förstelärare i språkutveckling och matematik. I årskurs 5, som är den årskurs som är föremål för granskningen, är antalet elever 47 stycken. Eleverna i årskurs 5 är indelade i tre klasser. Fem pedagoger som också är mentorer ingår i arbetslaget i årskurs 5 samt lärare i slöjd och idrott och hälsa. Tre resurspersoner är också knutna till arbetslaget.

Enligt Skolverkets statistik över de nationella ämnesproven i matematik för årskurs 3 läsåret 2016/17 var andelen elever som nådde kravnivån högre i Svensgårdsskolan än i riket i tre av nio delprov. I nationella ämnesprovet i svenska var andelen elever som nådde kravnivån högre än riksgenomsnittet i ett av åtta delprov. Av nationell statistik framgår vidare att den genomsnittliga betygspoängen för eleverna i årskurs 6 i Svensgårdsskolan våren 2017 var högre än riksgenomsnittet i fem av sexton ämnen som redovisas. Lägst var värdet i ämnena historia och religionskunskap. Högst var värdet i ämnena engelska samt idrott och hälsa. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 läsåret 2016/2017 uppgick till 242,9. I riket var motsvarande värde 223,5. Andel elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen uppgick till 70,3 procent (riket 74,1). Av eleverna på skolan som det året avslutade årskurs 9 nådde 78,4 procent behörighet till yrkesprogram. I riket nådde 82,5 procent av eleverna behörighet till yrkesprogram.

Bilaga 2: Definition av delaktighet

Skolinspektionen använder en definition av delaktighet som har utvecklats av främst professor Ulf Janson vid institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholms universitet. Denna definition är också den som används och har vidareutvecklats av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Enligt denna definition består delaktighet av sex identifierbara aspekter: *tillhörighet, tillgänglighet, samhandling, erkännande, engagemang och autonomi*.⁵

Aspekten *tillhörighet* innebär att eleven formellt tillhör skolan, klassen eller gruppen. Det betyder att eleven, genom att vara inskriven i en skola och placerad i en klass, har rätt att delta i den aktivitet som ska genomföras och ingå i det sammanhang som råder. Detsamma gäller om läraren tilldelat eleven en grupp tillhörighet för ett särskilt moment i en undervisningssituation.

Aspekten *tillgänglighet* består av tre olika delar. *Fysisk tillgänglighet* som innebär att miljön är anpassad och därmed tillgänglig för alla elever. Det handlar exempelvis om att elever kan ta sig till och använda platser och miljöer, men också att undervisnings-

⁵ Se exempelvis Szönyi, K. och Söderqvist Dunkers, T. (2015). *Där man söker får man svar. Delaktighet i teori och praktik för elever med funktionsnedsättning*. FoU skriftserie nr 2. Specialpedagogiska skolmyndigheten.

objekt är tillgängliga för alla. Vidare består aspekten tillgänglighet av *tillgängligt meningsskapande* det vill säga skolans ansvar för att se till att alla elever förstår sammanhangets mening och innebörd. Slutligen innebär *kommunikativ tillgänglighet* att alla elever ges möjlighet att förstå både talat språk och annan icke-verbal kommunikation.

Aspekten *samhandling* innebär att eleven ges möjlighet att vara med i utförandet av en gemensam aktivitet. Det handlar om gemenskap och interaktion elever emellan, exempelvis under idrotten eller vid grupparbeten. Det behöver dock inte betyda att alla elever gör samma sak inom en aktivitet, utan att alla elever bidrar till aktivitetens genomförande.

Aspekten *erkännande* är en delaktighetsaspekt som handlar om andras uppfattningar och acceptans och innebär exempelvis att elever uppfattas tillföra något till gruppen eller sammanhanget. Det betyder således att elever accepteras som de är av de andra eleverna, men också av lärare och av annan personal, och att elevers medverkan i en aktivitet inte ifrågasätts av andra.

Aspekten *engagemang* är en egenupplevd aspekt av delaktighet. Engagemang kan inte avkrävas elever och enbart indirekt skapas av andra. Det handlar om huruvida elever upplever sig engagerade och motiverade i en undervisningssituation. Något som kan vara beroende av de förutsättningar som andra delaktighetsaspekter ger, exempelvis utifrån den grad av tillgänglighet som råder eller i form av andras erkännande.

Aspekten *autonomi* handlar om att elever har inflytande över den egna situationen, d.v.s. att elever har möjlighet att bestämma över det egna handlandet, vad som ska göras, hur det ska göras, och tillsammans med vilka, dock inom de ramar som skolans regler ger. I detta ingår även inflytande och reflektioner över det egna lärandet.

Bilaga 3: Granskningens författningsstöd

1 kap. 3 § skollagen (SFS 2010:800)

I denna lag avses med undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

1 kap. 8 § skollagen, andra stycket

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet.

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 10 § skollagen

I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne.

Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

2 kap. 25 § skollagen

För eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

3 kap. 3 § skollagen

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a § skollagen

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 10 § skollagen

För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

4 kap. 9 § skollagen

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

5 kap. 3 § skollagen

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

5 kap. 2 § skolförordningen (SFS 2011:185)

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen - För kunskap, valfrihet och trygghet, s. 221

I förskolans och skolans uppdrag ligger att alla barn och elever ska ges bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål. I detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Förskolan och skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa.

Prop. 2009/10:165, s. 229

Likvärdighet betyder inte likformighet eller att alla elever ska få lika mycket resurser. Likvärdighet upprätthålls av mål i skollag och läroplaner, betygskriterier, bestämmelser om minsta garanterad undervisningstid, ämnen, lärarbehörighet, särskilt stöd, överklagande samt tillsyn och kvalitetsgranskning. Likvärdighet innebär här att de fastställda målen kan nås på olika sätt beroende på lokala behov och förutsättningar. Kvaliteten i verksamheten ska dock ha lika hög nivå oavsett var i landet verksamheten bedrivs.

Prop. 2009/10:165 s. 276

Arbete med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Prop. 2009/10:165, s. 367

Elever är olika och har olika behov. De har alla rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Därför måste skolan möta eleverna på olika sätt. Skolgången ska således anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Denna anpassning får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta. Det är också av stort värde mot bakgrund av grundskolans fostrande uppgift att elever med olika bakgrund och skilda förutsättningar kan mötas i skolan.

Lgr 11⁶, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller

⁶ Förordningen (SKOLFS:2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderades genom SKOLFS 2017:11 och ändringen trädde i kraft den 1 juli 2017. Bilagan till förordningen får tillämpas på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet och ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2018. Skolinspektionen tillämpar den gamla lydelsen i denna kvalitetsgranskning, d.v.s. lydelsen före ändringen genom SKOLFS 2017:11.

annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass och enskilt.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan lära, utforska och arbeta självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin förmåga.

Läraren ska

- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter och
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever.

Alla som arbetar i skolan ska

- främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Läraren ska

- utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och
- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Rektorn har ansvar för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.